

TÜRKİYE - AKÇT SERBEST TİCARET ANLAŞMASI

(25 Temmuz 1996, Brüksel)

İNDEKS

Başlangıç Hükümleri Madde 1/Madde 2

Gümrük vergileri ve eş etkili vergilerin kaldırılması Madde 3

Miktar kısıtlamaları veya eş etkili tedbirlerin kaldırılması Madde 4/Madde 5

Gümrük Hükümleri Madde 6

Rekabet, Birleşmeler ve Devlet Yardımları Madde 7/Madde 8/Madde 9

Ticari Korunma Araçları

Anti-damping işlemleri Madde 10/Madde 11

Korunma tedbirleri Madde 12/Madde 13

Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi Madde 14/Madde 15

Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi'nin istişareleri Madde 16

Anlaşmazlıkların Çözülmesi Madde 17/Madde 18

Temas Grubu Madde 19

Genel ve Nihai Hükümler

Yürürlüğe giriş Madde 20/Madde 21

Yorum Madde 22

Mutabakat Zabıtları ve Ortak Bildiriler

Başlangıç Hükümleri

Madde 1

Bu Anlaşma, Ek 1'de listelendiği gibi, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu kuran Andlaşmanın yetki alanına giren Türkiye veya Topluluk menşeli kömür ve çelik ürünleri için uygulanacaktır.

Madde 2

Türkiye ve Topluluk, bu Anlaşmanın hükümlerine uygun olarak ve Dünya Ticaret Örgütü çerçevesindeki yükümlülükleriyle uyumlu olarak, 1. maddede atıfta bulunulan ürünlere ilişkin bir serbest ticaret alanı kuracaklardır.

Gümrük vergileri ve eş etkili vergilerin kaldırılması

Madde 3

1. Maddede atıfta bulunulan ürünlerin Taraflar arasındaki ticaretinde uygulanmakta olan ithalat veya ihracat gümrük vergileri, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren kaldırılacak; ancak istisnai olarak, Ek II'deki ürünlerin Türkiye'ye ithalatında uygulanmakta olan gümrük vergileri bu Anlaşmanın 20. madde muvacehesinde yürürlüğe giriş tarihini takibeden ayın ilk gününden itibaren Ek II'de belirlenen takvime göre 3 yıl içinde, yani Ek II'de belirtilen konsolide edilmiş gümrüklerde, Anlaşmanın birinci yılında % 50'lik, ikinci ve üçüncü yılında da % 25'erlik indirimler yapılması suretiyle, kaldırılacaktır.
2. Taraflar arasındaki ticarete, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girişinden itibaren ithalat veya ihracat üzerine yeni hiçbir gümrük vergisi konmayacaktır.
3. Gümrük vergileri dışındaki vergi, resim ve harçlar ile eş etkili tüm tedbirler, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren her iki tarafça kaldırılacak ve tekrar yürürlüğe konulmayacaktır.

Miktar kısıtlamaları veya eş etkili tedbirlerin kaldırılması

Madde 4

Türkiye veya Topluluk arasındaki ticarete mevcut miktar kısıtlamaları veya eş etkili tedbirler, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girişinden itibaren tamamen kaldırılacaktır. Türkiye ve Topluluk, bu tarihten itibaren aralarındaki ticarete herhangi yeni bir miktar kısıtlaması veya eş etkili tedbir getirmekten kaçınacaklardır.

Madde 5

Türkiye ya da Topluluk, belirli bir uygulamanın 3. veya 4. madde hükümlerine aykırı olduğu kanaatine varırsa, konuyu Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi'ne getirebilir; Ortak Komite'deki istişareyi müteakiben veya bu nevi bir istişare müracaatından 45 gün sonra uygun tedbirleri alabilir. İşbu Anlaşmanın işleyişini en az etkileyen tedbirlere öncelik verilecektir.

Gümrük Hükümleri

Madde 6

1. Topluluk ithalatına konu malların sınıflandırılmasında kombine mal nomenklatürü uygulanacaktır.
2. İşbu Anlaşma gereği menşe kuralları Protokol 1'de belirlenmiştir.

Rekabet, Birleşmeler ve Devlet Yardımları

Madde 7

1. Türkiye ile Topluluk arasındaki ticareti etkiledikleri ölçüde, aşağıdaki hususlar, işbu Anlaşmanın düzgün işleyişi ile uyumsuz addedilecektir:

i. rekabetin engellenmesi, kısıtlanması veya bozulmasını amaç edinen veya bu sonucu doğuran, tüm kuruluşlar arası işbirliği veya birleşme niteliğindeki anlaşmalar, kuruluşların örgütlerince alınan kararlar ve kuruluşlar arası ortak uygulamalar;

ii. bir veya daha çok kuruluşun, Türkiye veya Topluluk topraklarının tümü veya önemli bir bölümündeki hakim durumu kötüye kullanması;

iii. AKÇT Andlaşması çerçevesinde sağlanan derogasyonlar haricindeki herhangi bir türde kamu yardımlarının hepsi.

2. 1(i), (ii) ve (iii) fıkralarına aykırı herhangi bir uygulama, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu kuran Andlaşmanın 65. ve 66. maddeleri (ve ilgili olduğu takdirde, Avrupa Topluluğu'nu kuran Andlaşma'nın 85. maddesi) ve AKÇT sektöründeki devlet yardımlarına ilişkin kurallarla birlikte talii mevzuatının uygulanmasından doğan ilgili kıstaslara göre değerlendirilmelidir.

3. Türkiye, AKÇT çelik sektöründe verilmesi önerilen herhangi bir devlet yardımını, yeterli bir süre içinde Topluluğa bildirecektir. Topluluk, bir Üye Devlet tarafından verildiğinde Topluluk hukukuna aykırı addedilebilecek bu tür herhangi bir yardıma, itiraz beyan edebilme hakkına sahip olacaktır. Eğer Türkiye Topluluğun görüşünü kabul etmez ve sorun 30 gün içerisinde çözümlenemez ise, Türkiye ve Topluluk'dan her biri, konuyu tahkim müessesesine götürmeye hak kazanacaktır.

4. Her iki taraf, kamu yardımları alanında, önerilen herhangi bir yardımın tutarı, yoğunluğu ve gayesi dahil olmak üzere, diğer tarafa tam ve sürekli bilgi iletmek suretiyle şeffaflığı temin edeceklerdir.

5. Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi, bu Anlaşmanın yürürlüğe girişinden itibaren iki yıl içerisinde, 1'den 4'e kadar olan fıkraların uygulama kurallarını tesbit edecektir. Bu kurallar, Toplulukta halen yürürlükte olan kurallar üzerine bina edilecek ve diğerlerinin yanı sıra, müteakbil rekabet veya devlet yardımları otoritelerinin rolünü de belirtecektir.

6. Eğer Türkiye veya Topluluk, belli bir uygulamanın 1. ila 4. fıkralar hükümlerine aykırı olduğu ve;

5. fıkra çerçevesinde kabul olunan kurallar çerçevesinde uygun olarak ele alınmadığı,

veya

- Bu kuralların olmadığı hallerde sözü edilen uygulamanın yerli sanayinin, veya önemli bir bölümünün menfaatlerine zarar verdiği veya zarar tehdidi teşkil ettiği,

kanaatine varır ise, Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi toplantısını müteakiben veya istişare müracaatından 45 gün sonra, uygun tedbiri alabilir. Bu Anlaşmanın işleyişini en az zarara

uğratan tedbirlere öncelik verilecektir. 1(iii) fıkrasına aykırı uygulamalar sözkonusu olduğu takdirde alınabilecek bu türden uygun tedbirler, Dünya Ticaret Örgütü'nü kuran Anlaşma'nın atıfta bulunduğu hallerde; sadece Dünya Ticaret Örgütü tarafından belirlenmiş uygulama esaslarına uygun olarak ve onun belirlediği koşullar çerçevesinde, ve anılan kuruluş kontrolünde müzakere edilmiş olup Taraflar arasında uygulanması mümkün olan ilgili bir diğer vasıtaya uygun olmalıdır.

7. Türkiye, herhangi bir üye devlet tarafından verilen bir yardımın Topluluk hukukuna aykırı olduğu hususunda itiraz etmeye Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi'ne müracaatta bulunma (seize) hakkına sahiptir. Eğer sorun üç ay içinde çözülmez ise, Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi konuyu Avrupa Toplulukları Adalet Divanı'na götürmeye karar verebilir.

Madde 8

1. Taraflar işbu Anlaşmanın yürürlüğe girişinden itibaren 5 yıl süreyle ve 7. maddenin 1(iii) fıkrasından sapma (derogasyon) yoluyla, Türkiye'nin, işbu Anlaşma kapsamındaki ürünlerde, her bir durum ayrı ayrı incelenmek suretiyle istisnai olarak yeniden yapılanma veya dönüştürme amaçlı kamu yardımlarını vermesini, aşağıdaki şartların sağlanması koşuluyla kabul ederler:

- Yeniden yapılanma programının uygulanmasına ilişkin olarak, yardımın miktarı, yoğunluğu ve gayesi ile, detaylı bir yeniden yapılanma planını kapsayan tam ve sürekli bilgi alışverişi suretiyle şeffaflığın temini;
- Yeniden yapılanma programının sıcak haddeli ürün kapasitesinde genel bir artışa yol açmayan bir rasyonelleştirmeye bağlı olması;
- Yardımın, yardımdan faydalanan şirketlerin normal pazar koşullarındaki verimliliklerinin yeniden yapılanma döneminin sonunda geliştirilmesi amacıyla, modernizasyonu da içeren normal yaşayabilirlik kıstaslarına göre tayin edilen bir yaşayabilirliğe yol açması;
- Verilen yardım miktarının hedefleriyle orantısız olmaması ve, yaşayabilirliği düzeltmek için mutlaka gerekli düzeyi, tutar ve yoğunluk itibarıyla kesinlikle aşmaması,
- Türkiye, bu madde kapsamında verilmesi önerilen herhangi bir yardım hakkında, Topluluğa uygun bir süre içinde bildirimde bulunur. Topluluk, yukarıda belirtilen kıstaslara uymayan herhangi bir yardımla ilgili olarak sebep belirterek itiraz etme hakkına sahip olacaktır.

2. Yukarıdaki 1. fıkra kapsamındaki sübvansiyonlara ilişkin derogasyon süresi zarfında ve çelik pazarının özel hassasiyeti de gözönünde bulundurularak, taraflardan biri menşei belli çelik mamullerinin ithalatı, benzeri malların yerli üreticileri üzerinde ciddi bir zarar veya zarar tehdidi hasıl ederse ya da mukabil Tarafın çelik pazarları üzerinde ciddi rahatsızlıklar doğurursa, Taraflar uygun bir çözüm bulunması amacıyla derhal istişareye başlarlar. Böyle bir çözüm bulunana kadar ve Anlaşmanın diğer hükümlerine bakılmaksızın ve özellikle beklenmedik durumların derhal harekete geçilmesini gerektirdiği hallerde, ithalatçı taraf, uluslararası ve çok taraflı yükümlülüklerine uygun olarak, durumun düzeltilmesi için kesinlikle gerekli olan, miktara bağlı veya diğer çözümlere derhal başvurabilir. Bu tedbirler,

anılan elik ürünlerinin ithalatından etkilenen bir veya birden fazla bölgeyle sınırlı miktar kısıtlamalarını içerebilir.

Madde 9

Taraflar, mesleki veya iř gızlılığının gereksinimlerinin getirdiği kısıtlamalar da dikkate alınarak, bilgi teatisinde bulunacaklardır.

Ticari Korunma Araçları

Anti-damping işlemleri

Madde 10

Eğer taraflardan birisi, diğer tarafla yapılmakta olan ticarete, Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'nın VI. maddesi anlamında damping olduğunu tesbit eder ise, bu uygulamaya karşı Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT)'ın VI. maddesinin uygulanmasına ilişkin Anlaşma, ilgili i mevzuatı ve 11. maddede belirtilen şartlar ve usuller muvacehesinde uygun tedbirler alabilir.

Madde 11

1. Türkiye ve Topluluk arasındaki ticarete damping uygulanırsa, zarar gören taraf Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi'ne bildirimde bulunabilir ve söz konusu Komite, anılan uygulamalara son vermek amacıyla ilgili şahıs veya şahıslara tavsiyelerde bulunacaktır.

2. Zarar gören taraf, Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi'ne bildirimde bulunduktan sonra, aşağıdaki koşulların oluşması halinde uygun koruyucu tedbirler alabilir:

(a) Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi'nin, müracaatın yapılmasını takip eden üç ay içerisinde, 1. fıkraya uygun olarak hiçbir karar almaması;

(b) tavsiyelerin verilmesine rağmen damping uygulamalarının devam etmesi.

Ayrıca, zarar gören tarafın çıkarları acil önem alınmasını gerektirdiğinde, anılan taraf, anti-damping vergiler de dahil olmak üzere koruyucu geçici tedbirlere, Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi'ni bilgilendirdikten sonra başvurabilir. Bu tedbirler, müracaat tarihinden veya zarar gören tarafça birinci bendin (b) şıkkı uyarınca koruyucu tedbirler alındığı tarihten itibaren üç aydan fazla yürürlükte kalmayacaktır.

3. ikinci fıkranın birinci bendinin (a) şıkkı veya aynı fıkranın ikinci bendi uyarınca koruyucu tedbirlere başvurulması halinde, Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi, 1. fıkraya uyarınca tavsiyelerde bulununcaya kadar, herhangi bir zamanda koruyucu tedbirlerin askıya alınmasına karar verebilir.

Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi, 2. fıkranın birinci bendinin (b) şıkkı çerçevesinde alınan koruyucu tedbirlerin, iptali veya değiştirilmesi yolunda tavsiyede bulunabilir.

Korunma tedbirleri

Madde 12

1. Herhangi bir ürün;

- Taraflardan birisinin topraklarındaki benzeri veya doğrudan doğruya rakip ürünlerin yerli üreticileri üzerinde ciddi zarara, veya

- çelik sektörü veya ekonominin ilgili bir sektöründe ciddi rahatsızlıklara veya herhangi bir bölgenin ekonomik durumunda ciddi tahribata yol açabilecek zorluklara,

sebeplere veya tehdit oluşturacak koşullarda ve artan miktarlarda ithal edilirse, ilgili taraf, Türkiye veya Topluluk, 16. maddede belirtilen şartlar dahilinde ve usullere uygun tedbirleri alabilir.

2. 1. fıkraya uygun olarak alınacak tedbirlerin seçiminde, işbu Anlaşmanın işleyişine en az zarar verecek tedbirlere öncelik verilecektir.

Madde 13

Üçüncü memleketlere karşı uygulanacak ticari politika tedbirleri muvacehesinde, Taraflar, koşulları ve milletlerarası yükümlülükleri elverdiğince, bilgi değişimi ve istişare yollarıyla eylemlerini eşgüdüm içerisinde yönlendirmek imkanlarını aramaya çaba göstereceklerdir.

Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi

Madde 14

1. Bir Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi bu vesileyle teşkil edilmiştir. Ortak Komite, işbu Anlaşmanın doğru işlenmesini teminat altına almak gayesiyle, görüş ve bilgi mübadelesinde bulunacak, Taraflara tavsiyeler belirtecek ve görüşlerini ileticektir. Burada öngörülen hallerde Ortak Komite karar alma yetkisine sahip olacaktır. Alınan kararların uygulanmasını teminen gerekli önlemleri alacak olan Taraflar için bu kararlar bağlayıcı olacaktır.

Ortak Komite, kararlarını ve tavsiyelerini, Taraflar arasında mutabakat sağlayarak oluşturacaktır.

2. Taraflar, bu Anlaşmanın uygulanmasına ilişkin olup Taraflardan biri için zorluk yaratan herhangi bir hususu Ortak Komite'de istişare edebileceklerdir.

3. Ortak Komite kendi uygulama usullerini tesbit edecektir.

Madde 15

1. Ortak Komite, Taraflar temsilcilerinden oluşacaktır.

2. Ortak Komite'nin başkanlığı, altı aylık sürelerle değişimli olarak, Topluluk, yani Türkiye temsilcisi ile Avrupa Toplulukları Komisyonu temsilcisi tarafından deruhte edilecektir.

3. Ortak Komite, sorumluluklarını yerine getirmek için yapacağı toplantıların sıklığını belirleyecek ve Başkanın veya Taraflardan birisinin talebi üzerine de toplanabilecektir.

Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi'nin İstişareleri

Madde 16

1. 5, 10 ve 12. maddelerde belirtilen hallerde Türkiye veya Topluluk'dan ilgili olanı, Taraflarca kabul edilebilir bir çözümün bulunması amacıyla, Türkiye/AKÇT Ortak Komitesi'ne ilgili tüm bilgileri temin edecektir.

2. 1. fıkranın uygulanması amacıyla aşağıdaki hükümler geçerli olacaktır:

(a) 12. maddeye ilişkin olarak bu maddeden husule gelecek sorunların incelenmesi için Ortak Komite'ye müracaat edilecektir. Anılan Komite, sorunu sona erdirmek için gerekli herhangi bir kararı alabilecektir. Ortak Komite veya ihracatı yapan tarafın sözkonusu sorunu sona erdirmek üzere bir karar almaması veya Ortak Komite'ye müracaat tarihinden itibaren 30 gün içerisinde başka bir tatminkar çözüm bulunulamayışı halinde, ithalatçı taraf ortaya çıkan sorunun giderilmesi için uygun tedbirleri alabilir. İşbu Anlaşmanın işleyişini en az etkileyen tedbirlere öncelik verilecektir.

(b) acilen harekete geçilmesini gerektiren istisnai durumlarda, ön bilgi veya incelemeyi imkansız kılması halinde Türkiye veya Topluluk'dan ilgili olan Taraf, 12. maddede belirtilen durumlarda derhal, durumun kesinlikle gerektirdiği ön ve geçici tedbirleri alma yoluna gidebilir ve Ortak Komite de durumdan derhal haberdar edilir.

Anlaşmazlıkların Çözülmesi

Madde 17

Eğer 12. madde çerçevesinde alınan korunma önlemleriyle ilgili bir anlaşmazlığın halli amacıyla Ortak Komite'nin yaptığı inceleme başarısızlıkla sonuçlanırsa, müracaatın yapıldığı tarihten itibaren altı ay içerisinde her iki Taraf da anlaşmazlığı 18. maddede belirlenen prosedür çerçevesinde tahkim müessesesine intikal ettirebilir. Tahkimin anlaşmazlığa ilişkin kararı, Taraflar için bağlayıcı olacaktır.

Madde 18

1. Anlaşmazlık tahkim müessesesine intikal ettirildiği takdirde, üç hakem olacaktır.

2. Anlaşmazlığa konu taraflardan her biri, 30 gün içerisinde birer hakem atayacaktır.

3. Seçilen iki hakem, uzlaşma yoluyla, akit tarafların tabiiyetinde olmayan bir hakem atayacaklardır. Eğer hakemler atanmalarından itibaren iki ay içinde hakem seçimi konusunda anlaşmaya varamazlarsa, bu seçimi, Ortak Komite tarafından Komitenin usule ilişkin kurallarına uygun olarak saptanıp gözden geçirilen yedi kişilik bir liste içinden yapacaklardır.

4. Hakem kurulu Brüksel'de ikamet edecektir. Kurul, Taraflar aksine bir karar almadığı sürece, usul kurallarını kendisi tesbit edecektir. Kurul, kararlarını oy çokluğuyla alacaktır.

Temas Grubu

Madde 19

Taraflar, özellikle taraflar arasındaki ticarete ilişkin sorunlar dahil olmak üzere işbu Anlaşmanın işleyişinde ortaya çıkacak sorunları, yatırıma ve yeniden yapılanmadaki gelişmeye ilişkin işbirliklerini tartışacak olan bir Temas Grubu teşkil edeceklerdir. Temas Grubu, Ortak Komite'ye rapor verecektir. (bkz. Ortak Bildiri)

Genel ve Nihai Hükümler

Yürürlüğe giriş

Madde 20

Bu Anlaşma taraflarca kendi mevzuatlarına uygun olarak onaylanacaktır. Anlaşma, tarafların bu işlemlerin tamamlandığını birbirlerine bildirdikleri tarihi takip eden ayın ilk gününden itibaren yürürlüğe girecektir.

Madde 21

Bu Anlaşma Danimarkaca, Hollandaca, İngilizce, Fince, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, İsveççe, Yunanca, Portekizce ve Türkçe dillerinde aynı derecede geçerli ikişer nüsha olarak hazırlanacaktır.

Yorum

Madde 22

Anlaşma kapsamına giren ürünler için yürürlüğe konmaları ve uygulanmaları amacıyla işbu Anlaşma hükümleri, Avrupa Topluluğunu kuran Andlaşmanın hükümleri ile özde eşdeğer oldukları sürece, Avrupa Toplulukları Adalet Divanı'nın ilgili kararlarına uygun olarak yorumlanmalıdır.

Brüksel'de, 25 Temmuz 1996 tarihinde imzalanmıştır.